

nr. 75 / 24 mai – 6 iunie 2015 – apariție bilunară

DIMITRIOS

foaia parohială a Bisericii Sf. Dumitru - Poștă

www.sfantuldumitruposta.ro

<https://www.facebook.com/RevistaDimitrios>

CVANTUL SĂPTĂMÂNII

Cunosc, deci sunt fericit

pr. paroh Mihai Gojgar

Duminica a VII-a după Paști, a Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic, oferă participanților la Sfânta Liturghie posibilitatea de a-și (re)aduce aminte că dobândirea vieții veșnice este consecința aprofundării cunoașterii lui Dumnezeu: „Și aceasta este viața veșnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis” (v. 3).

Când îți aduci aminte de momentul în care Mântuitorul Iisus Hristos a rostit aceste cuvinte (Ioan XVII, 1-13), de tensiunea premergătoare judecării, condamnării și răstignirii Sale, entuziasmul aflării în perioada dintre Înălțare și Rusalii este temperat de responsabilitatea pe care o resimțim ca fii ai Celui ce din iubire S-a jertfit pentru noi. Fericirea de a fi primit cuvintele care trebuiau să îndrepte pașii noștri spre Împărăția Cerurilor („Pentru că cuvintele pe care Mi le-ai dat le-am dat lor, iar ei le-au primit și au cunoscut cu adevărat că de la Tine am ieșit, și au crezut că Tu M-ai trimis” - v. 8) este un sentiment pe care...nu îl trăim la intensitatea firească. Oare de ce?

De ce nu se poate bucura cineva de o vale înflorită din vârful unui deal pe timp de vară? Sau de ce nu poate zâmbi când apusul se așterne roșiatic peste o nouă zi dăruită de Sus? Și nici râde liniștit în compania celor dragi? Poate pentru că nu poate sau *nu mai poate* vedea, nu știe sau *nu mai știe* să se bucure, nu este sau *nu mai este* în compania nimănui. Cu alte cuvinte, nimeni nu ratează fericirea dacă i se oferă. Nimeni nu ezită să exulte, dacă beatitudinea este prin preajmă. Poate nu știu să se bucure? Exclus! Fericirea te învață ea ce și cum, are propria ei *școală*. Deci, dacă cineva nu este încântat de starea în care se află, deși poate ar trebui, asta se întâmplă pentru că *nu realizează* acest lucru. Așa și noi, neștiind că suntem privilegiați față de alte neamuri de primirea Evangheliei, nu arătăm nici un fel de diferențe în atitudine, viață sau creștere duhovnicească față de cei care încă așteaptă vestirea Împărăției. Dar nici nu suntem fericiți.

Discuția trebuie dusă și spre sfere mult mai concrete și mai la îndemână. Spre exemplu, înainte de a vorbi despre eroii de la Niceea, cei care au salvat dreapta credință, Părinții care au recunoscut pe Fiul ca Dumnezeu adevărat, deoființă cu Tatăl, nu ar strica să ne uităm la frații și surorile care nu doar că n-au putut auzi de biruința de la 325 sau din alte perioade din istoria Bisericii, ci sunt lipsiți de noțiuni fundamentale pentru un creștin. Atunci când nu înțelegi de ce trebuie să existe preoți, lăcașuri de cult, slujbe, nu distingi între maslu, pomelnic, sfinte moaște sau alte lucruri „bisericești”, când sinuciderea, avortul, homosexualitatea nu ți se par opțiuni reprobabile, când citirea Sfintei Evanghelii în biserică este tratată cu lipsă de respect și considerată sunet de fond pentru completarea acatistului, este clar că fericirea de care vorbeam mai târziu și de care s-ar fi cuvenit să ne împărtășim dimpreună cu familia Bisericii din toate timpurile are vâl de imposibilitate. „Când eram cu ei în lume, Eu îi păzeam în numele Tău, pe cei ce Mi i-ai dat; și i-am păzit și n-a pierit nici unul dintre ei, decât fiul pierzării, ca să se împlinească Scriptura” (v. 12). Mântuitorul a dat responsabilitatea evanghelizării și păstoririi tuturor neamurilor apostolilor și, mai departe, ierarhiei bisericești. Pe cât de mare este datoria sfinților slujitori, pe atât de mare este și respectul pe care trebuie să-l aibă cineva față de părinții spirituali, pentru că ei nu sunt doar dascăli, ci călăuze pe drumul împlinirii. O împlinire la care vibrează nu doar inima noastră, ci și a celor din jur și, așa cum o spune chiar El, Părintele Ceresc: „Iar acum, vin la Tine și acestea le grăiesc în lume, ca să fie deplină bucuria Mea în ei” (v. 13).

SFÂNTUL IULIU VETERANUL

Iulian Soca

La Durostor, actualul oraș Silistra al Bulgariei de astăzi, a fost dus la judecată ostașul creștin Iuliu, în fața dregătorului locului, Maxim, căruia i s-a spus că veteranul Iuliu nu vrea să asculte de poruncile împăraților, ca să jertfească zeilor, după 20 de ani de slujbă în cadrul armatei romane: „Nu disprețuiesc poruncile, desigur, a spus el. Dar eu sunt creștin și nu pot face ceea ce vrei. Căci nu se cuvine să uit pe Dumnezeu meu Cel adevărat și viu”.

După mai multe încercări de atragere în plasa jertfirii zeilor, prin îndemnuri afișate strategic de către prefect: „Iuliu, te văd bărbat înțelept și destoinic. Jertfește zeilor, convins fiind de mine, ca să dobândești o mare răsplată”; „Eu nu te silesc, ca să nu pară ca ai consimțit prin forță. De aceea, mergi în siguranță la casa ta, primind leafa pentru cei douăzeci de ani de serviciu și nimeni nu va mai fi supărat din pricina ta”, Iuliu strigă cu tărie: „Am ales să mor pentru un timp, ca să trăiesc în veșnicie cu sfinții”, rugându-se simultan, pentru a menține strânsă legătura între certitudinea obținerii cununei mucenice și conștiința că aceasta vine doar prin îngăduința lui Dumnezeu: „Doamne, Iisuse Hristoase, pentru numele Căruia pătimesc acestea, Te rog să binevoiești a primi sufletul meu cu sfinții Tăi martiri”.

Văzând aceasta, mucenicul a reușit să întărească și pe Isihie, un camarad aflat în temniță, asigurându-l că ceilalți martiri au auzit deja rugăciunile acestuia și că este așteptat alături de ei în împărăția cerurilor.

Așa să fim și noi încurajați de Sfântul, citindu-i viața, într-o vreme în care ni se cere să ne jertfim timpul pentru idoli actuali și să avem certitudinea rugându-ne, ca acesta, că vom primi liniștea și cununa unei vieți sub ocrotirea lui Dumnezeu.

Sfântul Iuliu Veteranul este prăznuit pe data de 27 mai.

RUSALIILE - DUHUL SFÂNT ÎN VIAȚA NOASTRĂ

Laurențiu Bujdoveanu

Prima dată când s-a făcut vorbire despre Rusalii în spațiul public (după 1989) a fost cu ocazia organizării primelor alegeri democratice din România post-comunistă, din primăvara lui 1990.

Atunci, în căutarea febrilă a unei date convenabile pentru organizarea procesului electoral, președintele (provizoriu) al României, s-a justificat: „Am dorit să fixăm data alegerilor în prima duminică din iunie, dar atunci sunt Rusaliile și am înțeles, de la ierarhii Bisericii, că este o sărbătoare foarte importantă, deci n-ar fi bine să se voteze în această zi”. După cum știm, data alegerilor s-a devansat și acestea s-au ținut până la urmă la 20 mai 1990, istoriografia reținând evenimentul și sub numele de „Alegerile din Duminica Orbului”. Semnificativ este însă că românii în majoritatea lor necatehizați în cei 45 ani de comunism, aflau acum, până la cel mai înalt nivel, despre Sărbătoarea Rusaliilor și trebuiau să țină cont, în pofida elanului electoral-democratic, de importanța covârșitoare a acesteia.

Dar, ce sărbătorim de Rusalii?

A treia sărbătoare, ca importanță, a Bisericii (după Sfintele Paști și Nașterea Domnului), Rusaliile marchează momentul Pogorării Sfântului Duh, *cu vuet și în chip de limbi de foc*, de la Cincizecime (50 zile de la Învierea Domnului nostru Iisus Hristos) asupra capetelor Sfinților Apostoli, în Ierusalim; aceștia dobândind - instantaneu - harul preoției și darul vorbirilor în mai multe limbi, pentru a putea vesti neamurilor mesajul evanghelic. Sărbătorim, practic, actul de naștere a Bisericii, investirea cu har divin a primilor preoți creștini. Iată, deci, de unde izvorăște importanța covârșitoare a acestei sărbători.

Pentru că la romani exista, în aceeași perioadă, sărbătoarea rozelor (*Rosalia*, după cum și *Floriile* au preluat numele altei sărbători romane, *Floralia*) a rămas numele sărbătorii *Rusalii*. Creștinii poartă în această zi, după Sf.Liturghie, în drumul spre casă, ramuri de nuc sfințite, semnificând *limbile de foc*, chipul sub care s-a Pogorât Duhul Sfânt la Cincizecime. Referitor la harul preoției, acesta s-a transmis de-a lungul celor aproape 2.000 de ani, până astăzi, prin *punerea mâinilor și rugăciunea arhierască* (la început oficiate de către Sf.Apostoli - primii preoți). Această calitate harică dobândită de slujitorii Bisericii reprezintă o adevărată punte între credincioși și Dumnezeu, preotul fiind un mijlocitor sacramental, în drumul credincioșilor creștini către mântuire. Numai și pentru acest fapt, preoții trebuie să se bucure de cel mai înalt respect și evlavie din partea întregii comunități de creștini, și nu doar. Edificatoare în acest sens este și mențiunea că, dintre laici, numai Regele (*Unsul lui Dumnezeu*) se poate apropia (într-o foarte mică măsură) de atributele sacre rezervate purtătorilor tainei preoției; poate intra prin ușile împărătești în altar, unde se poate împărtăși împreună cu preoții. Iată ce distanță imensă ne desparte (teologal vorbind) pe noi, laicul creștin, de părinții noștri duhovnici, ca *teofori*, purtători ai Duhului Sfânt, încă de la Cincizecime.

Iată cum, și prin Taina preoției, Duhul Sfânt este prezent în viața creștinului în permanență, acesta trebuind însă să manifeste râvna și evlavie necesară pentru a participa la Sf. Liturghii și la celelalte slujbe ale Bisericii, a se spovedi și împărtăși la părinți duhovnici, care mijlocesc iertarea păcatelor. Cum în nicio altă religie nu există preoție (nici măcar pretinsă) înțelegem- și suntem pătrunși totodată- de importanța lucrării Duhului Sfânt în lume, numai prin preoții Bisericii noastre.

Cel puțin la marea Sărbătoare a Rusaliilor, să ne bucurăm de ziua întemeierii Bisericii, iar față de cele arătate mai sus să luăm aminte!

Georgian Radu

La începutul Evangheliei după Ioan, în primul capitol al acesteia, cel care a fost apostolul lui Hristos face următoarea precizare: "Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată; Fiul Cel Unul născut, Care este în sânul Tatălui, Acela L-a făcut cunoscut" (1, 18). Iar Dumnezeu îi spune lui Moise în Vechiul Testament la cartea *Ieșirea* (33,20): "Fața Mea însă nu vei putea s-o vezi, că nu poate omul să vadă fața Mea și să trăiască". Cu toate acestea, rămâne o mare întrebare: cum de găsim în iconografia ortodoxă reprezentări conform cărora Dumnezeu Tatăl este un bătrân. "Am privit până când au fost așezate scaune, și S-a așezat Cel vechi de zile; îmbrăcăminte Lui era albă ca zăpada, iar părul capului Său curat ca lâna" (Daniel 7,9) și "Am privit în vedenia de noapte, și iată pe norii cerului venea cineva ca Fiul Omului și El a înaintat până la Cel vechi de zile, și a fost dus în fața Lui" (Daniel 7,13). După cum bine putem observa, toate aceste amănunte sunt vizibil prezente în mai toate versiunile iconografice ale Sfintei Treimi, în care Dumnezeu Tatăl este pictat ca un bătrân ce stă lângă Fiul său iar Duhul Sfânt "în chip de porumbel" (după cum știm din troparul Botezului Domnului).

Așadar toate "împotririle" în privința reprezentării Tatălui Ceresc în icoane, au la bază cuvintele evanghelistului Ioan. Trebuie specificat că toți sfinții părinți care au abordat problema aceasta, au mers în direcția logicii "nearătării" lui Dumnezeu Tatăl ci doar a Mântuitorului Hristos, acesta fiind și principalul fundament al cinstirii icoanelor.

Dar Ortodoxia întreagă a hotărât, în comun acord și în același duh al adevărului, că reprezentarea corectă a Sfintei Treimi este conturată în cartea *Facerii* (cap.18) unde este relatată vizita a trei Oameni la Avram. De amintit este și strânsa legătură dintre sărbătoarea Cincizecimii și a Sfintei Treimi, ce îi urmează. Una dintre ele este chiar icoana Sfintei Treimi. "Tema teologică fundamentală a sărbătorii Cincizecimii este expunerea dogmei Sfintei Treimi. În registrul iconografic Biserica Ortodoxă a preferat icoana Sfintei Treimi care reprezintă scena biblică a apariției celor trei Persoane în fața strămoșului nostru Avraam, lângă stejarul din Mamvri (Fac. 18)". (Vladimir Lossky)

Această icoană este clădită pe un eveniment istoric real, vizibil putem spune. În ea este zugrăvită întâia arătare a lui Dumnezeu, omului, umanității. Biserica Ortodoxă nu îngăduie reprezentarea Sfintei Treimi sub altă formă decât cea care este prezentată în imagine. Icoana în care Dumnezeu Tatăl este pictat "în pielea" unui bătrân cărunt, nu se întemeiază pe nici o realitate istorică, dar nu neagă vedenia proorocului Daniel. Și, prin urmare, nu este canonică.

MOȘII DE VARĂ – TRADIȚII LITURGICE

Pr. Marius Curelea

Biserica Ortodoxă a consacrat sâmbăta, ca zi de pomenire a morților. Două dintre sâmbetele din cursul anului bisericesc sunt dedicate în chip special pomenirii generale a morților: Sâmbăta dinaintea Duminicii lăsatului sec de carne (a Înfricoșatei Judecăți) și Sâmbăta dinaintea Duminicii Pogorării Duhului Sfânt (Sâmbăta Rusaliilor). Ambele zile poartă în popor și denumirea de "Moși" (cea dintâi: "Moșii de iarnă", cealaltă "Moșii de vară"), pentru că în ele facem pomenirea părinților, moșilor și strămoșilor noștri cei adormiți. Moșii de vară preced sărbătoarea populară a Rusaliilor, care are loc la cincizeci de zile de la Paști, atunci când Biserica sărbătorește Pogorârea Sfântului Duh. La Moșii de vară se dă de pomană pentru sufletele celor morți, iar pomană este dată îndeosebi în vase de lut speciale, folosite numai cu această ocazie, numite și moșoace.

Tradiția spune că începând cu Joia Mare din Săptămâna Patimilor și până la Rusalii, cerul, raiul și iadul sunt deschise. În acest interval de 50 de zile, sufletele morților au călătorit libere prin locurile unde au trăit, iar acum acestea sunt triste, pentru că trebuie să se reîntoarcă în lumea de dincolo, părăsindu-i pe cei dragi. Pentru ca sufletele celor adormiți să se întoarcă fără incidente în mormintele din care au plecat și să fie împăcate cu această situație, rudele celor comemorați trebuie să le împartă pomeni și să respecte tradițiile familiei.

Din vremuri îndepărtate, se crede că la sărbătoarea moșilor cei răposați așteaptă să primească ofrande și, dacă familia uită sau neglijează să împlinească datina, răposații rămân supărați. În lumea satelor, dar și în mediul urban, ofrandele se împart mai ales săracilor și străinilor, dar, deși nu este încurajat schimbul de pomeni între rude, totuși acest lucru se întâmplă (există situații în care unele rude țin supărarea vreme îndelungată, făcând abstracție cu bună știință de învățătura Sfintei Evanghelii.)

Prin tradiție, se spune că este bine ca mâncarea dată de pomană să fie caldă, deoarece mirosul bucatelor calde îi satură pe cei trecuți la viața veșnică. În multe localități din Muntenia, credincioșii împlinesc vechile tradiții, iar masa de pomană caldă se mai numește „aburel” sau „aburi”. În același timp, pomană care se dă pentru sufletele rudelor adormite este pusă în vase de lut noi, cumpărate numai pentru această ocazie. De obicei, gospodinele pregătesc pentru această sărbătoare bucatele preferate de ruda pe care o comemorează. Vasele cumpărate trebuie umplute cu mâncare și băutură. Se dau de pomană câni, iar toarta acestora se împodobește cu flori și cireșe. De asemenea, câștile dăruite de pomană trebuie umplute cu vin, cu suc sau cu apă îndulcită cu miere.

La sărbătoarea Moșilor de Vară se împlinesc ritualuri speciale, care încep chiar în dimineața Sâmbetei Rusaliilor. La slujba de pomenire, se duc la biserică, pentru binecuvântare: colivă, colaci, vin și cireșe. Ritualul început în biserică continuă în cimitire, unde mormintele sunt curățate și împodobite cu flori de tei și cu frunze de nuc. Aici, credincioșii aprind lumânări, care vor arde pe parcursul ritualului de pomenire, dau de pomană vase de lut, de porțelan sau de lemn, căni împodobite la toartă cu flori de tei și umplute cu lapte, cu vin sau cu cireșe. *Cu Sfinții odihnește Hristoase sufletele adormiților robilor Tăi...*(fragment tropar din slujba de prohodire).

1690 ANI DE LA SINODUL I ECUMENIC (325 – NICEEA)

Silviu – Constantin Nedelcu

Întâiul Sinod Ecumenic (*oikumene* în greacă înseamnă *a toată lumea*) s-a ținut la Niceea în Asia Mică (Turcia de azi) între 20 mai – 25 august 325. Motivul pentru care sinodul a avut loc la Niceea iar nu la Constantinopol, a fost acela că atunci capitala imperială se afla în construcție, și a fost inaugurată de Sfântul Împărat Constantin cel Mare (306-337) abia în ziua de 11 mai 330.

Astfel, la nici măcar 13 ani de la emiterea Edictului de la Mediolanum (azi localitatea Milano în Italia), dat de împăratul Constantin împreună cu împăratul Liciniu, prin care s-au oprit persecuțiile religioase împotriva creștinilor, a apărut o erezie periculoasă care amenința unitatea Bisericii. Această erezie, cunoscută ulterior sub numele de *arianism*, provine de la un preot libian stabilit ulterior în Alexandria (Egipt), cu numele Arie (256-336). Acesta a răspândit o învățătură eretică potrivit căreia *Fiul, cea de-a doua Persoană a Preasfintei Treimi, nu ar fi de aceeași fire cu Tatăl, fiind creat în timp iar nu născut*. El s-a inspirat din filosofia greacă unde predomina ideea că materia este întinată în sine iar Divinitatea a creat-o cu ajutorul unui demiurg. În cazul lui, rolul de demiurg îl avusese Dumnezeu-Fiul, care fusese creat de Dumnezeu-Tatăl. Principala caracteristică a ereziei lui Arie era aceea că Fiul nu era *de o ființă cu Tatăl* (în limba greacă *homousios to Patri*), întrucât el considera că Fiul era o creatură a Tatălui.

Sfântul Împărat Constantin cel Mare a convocat un Sinod Ecumenic pentru a rezolva această problemă apărută în interiorul Bisericii, care pune la îndoială dumnezeirea Fiului, și prin care desființa învățătura despre Preasfânta Treime. La sinod au participat din tot imperiul conform tradiției, 318 Părinți, dintre care 232 episcopi și 86 de preoți, diaconi și călugări. Dintre participanții la sinod pe care Biserica i-a canonizat se numără: Sfântul Alexandru, episcopul Alexandriei (30 august); Sfântul Atanasie al Alexandriei (18 ianuarie); Sfântul Nicolae al Mirelor Lichiei (6 decembrie); Sfântul Spiridon al Trimitundei (12 decembrie) ș.a. Din zona noastră, a Dobrogei, a participat și un episcop necunoscut al Tomisului, despre care istoricul Eusebiu, episcop de Cezareea, a spus că „nici scitul nu lipsea din ceată”.

În urma discuțiilor, ereziile lui Arie au fost analizate minuțios în conformitate cu Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție și s-au alcătuit primele 7 articole din *Crezul* Bisericii, unde se afirma credința în Preasfânta Treime și în dumnezeirea celor trei Persoane: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Arie, împreună cu cei doi susținători ai lui, Teonas și Secund, au fost condamnați pentru că au refuzat să semneze actele Sinodului și au fost exilați în Iliricum (în zona Belgradului de azi, în Serbia).

Pe lângă aceste articole ale Crezului, sinodalii au mai rezolvat și alte probleme precum: 1) condamnarea schismelor lui Novațian și Meletie și a ereziei lui Pavel de Samosata; 2) s-a stabilit ca sărbătoarea Paștilor să aibă loc în *prima duminică după luna plină, care urmează echinocțiului de primăvară*; 3) s-au emis 20 de canoane cu privire la organizarea administrativă a Bisericii etc.

Biserica Ortodoxă a rânduit să facă prăznuirea acestui sinod în duminica a șaptea după Paști.

TEME CATEHETICE DIN PERIOADA 25.05- 29.06.2015

25 MAI – CINSTIREA CELOR ADORMIȚI
(MOȘII DE VARĂ)

8 IUNIE – POSTUL SF. AP. PETRU ȘI PAVEL
(DIALOGUL CELOR DOI)

15 IUNIE – SFÂNTUL IUDA TADEUL

22 IUNIE – SFÂNTUL IOAN CEL NOU DE LA
SUCEAVA

Biserica Sf. Dumitru – Poștă
Str. Franceză Nr.1 Sector 3,
București
0727 394 631

RO 02 RZBR 0000 0600 1219 1317 – LEI
RO 18 RZBR 0000 0600 1435 9658 – EURO
RO 93 RZBR 0000 0600 1435 9666 – USD
Raiffeisen Bank, Agenția Decebal.

Redacția:

Coordonator: Pr. Mihai Gojgar
Redactor-șef: Teodora Poptean
Tehnoredactare: Emanuel Tudor
Distribuție: Mihaela Iancu

Tipar: **eprintare.ro**

Adresa (punct de lucru): Strada Corvinilor nr. 5,
parter sector 6, București

ISSN 2393 – 4859 / ISSN-L 2393 – 4859